

20. februar 2025

SSK/Lemvig Kommune

KRo/Thyborøn Havn

Thyborøn Havn – de næste skridt i udviklingen af hurtigt voksende erhvervshavn ved Nordsøen - Bidrag til regeringens arbejde med at formulere en havnestrategi

Lemvig Kommunes og Thyborøn Havns bidrag til regeringens arbejde med at udarbejde en havnestrategi i forlængelse af Havnepartnerskabets rapport fra 30. september 2024.

Som en Nordsø havnekommune med et stærkt fundament og stort udviklingspotentiale er vi helt enige i behovet for en visionær og konstruktiv udvikling af rammebetingelserne for danske erhvervshavne. Herunder ikke mindst at udnytte det store og indlysende potentiale ved Thyborøn Havn, som en del af de nationale og internationale mål for at udnytte vindforekomsterne, indvinde grøn strøm og skabe rammer for vækst og udvikling.

Thyborøn Havn er, sammen med havnen i Thorsminde, en vigtig brik i at udnytte de store stedbundne potentialer indenfor vedvarende energiproduktion i Nordvestjylland. Lemvig Kommune arbejder sammen med Struer og Holstebro Kommuner i *Klog Energi* fællesskabet.

Thyborøn Havn er af stor betydning for de centrale målsætninger, som fremgår af havnepartnerskabet, der er rettet mod udnyttelse af Nordsøens ressourcer som led i den grønne omstilling og målet om at frigøre sig fra fossil afhængighed, samt udvikling af en ny konkurrencedygtig grøn erhvervssektor.

Det er vigtigt at slå fast, at havne som regel er det en by og et lokalsamfund er vokset op omkring. Udviklingen af erhvervshavne skal derfor ske, så det leverer stærkest muligt til Danmarks fremtidige behov samtidig med at potentialet og behovet for udvikling lokalt opfyldes. Det er af afgørende betydning for sammenhængskraften i samfundet. Hvis man formår at skabe rammer for at udnytte de lokale innovative kompetencer fuldt ud, er det en vigtig drivkraft for opnåelse af de nye mål. Det må undgås, at der bygges en kløft mellem nationale politiske visioner og lokalsamfundenes livskvalitet og muligheder.

Det anbefales derfor, at regeringen i sin havnestrategi udtrykker interesse for at udvikle politiske rammebetingelser for erhvervshavnene i et samspil med de innovative kræfter, der findes i mange af de egne og lokalsamfund, som havnene er en vigtig del af.

Generelt mangler havnepartnerskabets rapport at forholde sig til samspillet mellem de emner, der behandles i rapporten, og de emner der ikke behandles. Vi lægger vægt på, at fiskeri, gods og råstoffer fortsat er betydende erhvervssektorer, der beskæftiger mange mennesker i SMV-segmentet. Det anbefales på det kraftigste, at regeringen formulerer en række anbefalinger med tydelig angivelse af viljen til at skabe rammer for at forløse det store potentiale i de grønne vækstsektorer og samtidigt sende signaler om, at

fiskeri er en del af vækst og værdiskabelse lokalt såvel som nationalt, og at væksten i alle sektorer understøttes ved at styrke rammebetingelserne for udvikling af en erhvervshavn som Thyborøn Havn.

Vedrørende behov for at udvikle erhvervshavnenes bagvedliggende infrastruktur kan det for Thyborøns vedkommende bemærkes, at der er brug for en omfartsvej om landsbyen Klinkby og for en udbygning af jernbanen, så godstog ikke skal ind og ud af Lemvig By på vej til Thyborøn.

Vedrørende alternative finansieringsmuligheder er det væsentligt at bemærke, at Thyborøn Havn netop har indgået en aftale med RWE og den tyske havneoperatør Buss om at samarbejde om en stor leverance af stål til fundamenterne til Thor Vindmølleparken til havs. Aktiviteten indenfor dette segment vil vokse hurtigt i de kommende år og sikre en stabil indtjening til Thyborøn Havn, der kan understøtte realisering af vækstpotentialet. Det er endnu et eksempel på en innovativ og handlekraftig tilgang til at udvikle en erhvervshavn og fange udviklingspotentialer indenfor såvel nye som eksisterende sektorer.

Thyborøn Havn – fakta om potentialet

I Havnepartnerskabets rapport Figur 4.1 fremhæves Thyborøn Havn for

- produktion og installation af havvind,
- råstoffer og anden fast bulk,
- container &
- fiskeri.

Vi anbefaler at supplere med at Thyborøn Havn også fremhæves for:

- Power-to-X,
- CCUS (fangst, anvendelse og lagring af CO₂), Thyborøn Havn er blevet kontaktet af operatører indenfor CCUS der vil anvende havnens strategiske placering i forhold til at have kort transport til egnede lagrings lokaliteter,
- Potentiale for energiforsyning og bunkering,
- Potentiale for Servicehavne funktion &
- Grovare, korn og foderstof.

Til Havnepartnerskabets rapport Tabel 4.1, som også nævnt nedenfor, kan det oplyses at udskibning af vindmøllefundamenter og -komponenter allerede sker fra Thyborøn Havn, og at der i Thyborøn er potentiale for servicering af vindmøller og for produktion og eksport af vindmøller. Det er vurderingen at den nuværende produktion af vindmøllekomponenter i byer som Brande og Give, for de største komponenters vedkommende, vil have behov for at supplere fabrikskapacitet med produktionskapacitet tæt på udskibningsfaciliteter. Thyborøn Havn er er oplagt bud på af dække dette behov på grund af havnens dybde og pladsforholdene tæt på havnens erhvervsområde. Det er af national betydning, at der fortsat er en stærk vindmølleindustri i Danmark, og derfor bliver Thyborøn Havns styrkeposition af national betydning.

Power-to-X

Det kan være vanskeligt at forudsige, hvor der er de stærkeste lokale forudsætninger for en given udvikling. Set fra Thyborøn Havn og Lemvig Kommunes perspektiv er det indlysende af Power-to-X fremhæves som værende af stor modenhed i Thyborøn Havn og Nordvestjylland. Med den mellemstore lokale grønne energivirksomhed Skovgaard Energy og deres investeringer og ambitioner er Thyborøn Havn langt mere moden på dette område end alle andre havne, sådan som det fremgår af Tabel 4.2 i Havnepartnerskabets rapport. Skovgaard Energy har investeret i størrelsesordenen 300 mio. kr. i et 10 megawatt (MW) Power-to-Ammonia anlæg. De starter produktionen af grøn ammoniak om få uger i Ramme 15 km fra Thyborøn. Sammen med MAN Diesel, DTU og tilskud fra EUDP opstilles en skibsmotor i Ramme, hvor ammoniak som drivmiddel skal udvikles og afprøves. Det nordvestjyske PtX udviklingsperspektiv er derfor det måske mest modne i Danmark. Der er planer for en fase 2 og den videre skalering frem mod et PtX anlæg i 150 MW klassen, samt en fase 3 med potentiale for anlæg i gigawatt klassen, når strømmen fra nye vindmølleparker i Nordsøen kommer i land. Realisering af potentialet forudsætter sammenhæng mellem aktiviteten på Nordsøen *offshore* og aktiviteterne på land *onshore*. Thyborøn Havn er bindeleddet. Skovgaard Energy er desuden et godt eksempel på, at rammebetingelserne skal kunne understøtte lokal innovation og dermed skabe et slagkraftigt samspil mellem national rammesætning og lokal handlekraft og innovation.

I Thyborøn er der stærke skibsværfter der er tæt knyttet til andre virksomheder i forsyningskæden. Kommunen har praktiske erfaringer med virksomheder i forsyningskæden til værftsindustrien og traditionelle områder indenfor fiskeri, der udvikler sig og indleder forsyning til PtX anlæggene og til offshore og maritime erhverv i langt bredere forstand. Det er eksempler på den innovation, der finder sted lokalt, og som ikke specifikt kan fremmes gennem en national strategi, men som må gives de bedste forudsætninger fra nationalt hold for at kunne vokse frem. Det taler for at en havn som Thyborøn Havn gives de bedste vilkår for at udnytte den dokumenterede innovative kræft blandt de lokale virksomheder.

Elektrificering

Vedrørende elektrificering af erhvervshavne kan Thyborøn Havn byde på noget særligt. Færgeforbindelsen til Agger betjenes af en batteridreven færge. Midtjyske Jernbaner som forbinder Thyborøn med Lemvig, Vemb, Holstebro og Skjern idriftsætter batteritog i foråret 2025, og der er realistiske muligheder for at flytte gods over på eldrevet skinnedrift, herunder aktivitet med transport af grus med godstog til slutbrugerne i bygge- og anlægssektoren.

Thyborøns placering ved Nordsøens centrale fartruter gør havnen særdeles oplagt til at være et centralt støttepunkt for at udvikle erhvervspotentialet i et produkt som "e-ammoniak" kan komme til at dække søfartens behov for grønt brændstof.

Thyborøn Havn og Harboøre Tange, få kilometer derfra, er hjemsted for to af de mest energiforbrugende virksomheder, nemlig Triple Nine (fiskeindustri) og FMC (tidligere Cheminova). Begge virksomheder har tilkendegivet interesse for at ændre deres energikilde til grøn brint og dermed yde et væsentligt bidrag til omstilling til VE baseret elektrificering af erhvervshavnen og nærliggende industriområder. Der er en uudnyttet salthorst ved Harboøre Tange, som sandsynligvis kan bringes i anvendelse som brintlager, når brint i stor skala som distribueres.

Kvalificeret arbejdskraft

Vedrørende uddannelse, efteruddannelse og kompetenceudvikling har Thyborøn en helt unik styrkeposition, der kan spille en central rolle i den fremtidige forsyning med kompetencer og arbejdskraft, *North Sea College*. Her uddannes fiskere, fiskehandlere, erhvervsdykkere og der afholdes kurser i sikkerhed og arbejdsmiljø offshore. Væksten i erhvervshavne vil blive støttet gennem uddannelse af medarbejdere og ledere til betjening af de maritime erhverv og offshore branchen. Behovet for udvikling og beskyttelse af infrastruktur til havs er først lige begyndt. North Sea College har en helt unik placering og historie, som kan understøtte udbud af uddannelse og efteruddannelse.

Sikkerhedspolitik

Sikkerhedspolitikken er under hastig forandring og genopbygning. Klosterheden, skoven i Lemvig Kommune, er i dag hjemsted for de største ammunitionsdepoter i Danmark. Gennem den ændrede betydning af Danmark strategiske beliggenhed, nu hvor er Sverige og Finland er blevet NATO's frontlinje og Danmark i større grad er opmarchområde for Skandinavien og Arktis, vil der blive behov for at kunne udnytte Thyborøn Havn til at modtage alliancepartneres udstyr. Det vil styrke Thyborøns strategiske betydning, hvis de nævnte infrastrukturforbedringer med en omfartsvej ved Klinkby og udbygning af jernbanen gennemføres.

Fiskeri – Bæredygtig fødevareforsyning

Det manglende signal til fiskerierhvervet og følgeindustrien må vække bekymring. Danmark er en fiskerination og fisk er en del af vores fødevarepolitiske identitet. Fiskeriets udvikling og betydningen for udvalgte erhvervshavne skal derfor skrives ind med større vægt end blot en sidebemærkning. Det er problematisk hvis regeringen beslutter en ny strategi for erhvervshavne, hvor et kulturbærende og identitetsskabende erhverv som fiskeri ikke er behandlet, særligt når man tænker på fiskeriet som leverandør af en bæredygtig og CO2 neutral fødevarekilde.

Det fremgår af havnepartnerskabets rapport side 31 at der ikke forventes større ændringer i fiskeriaktiviteten på de danske havne. Fra havnen og kommunens side vil vi gerne understrege at der er store ambitioner om at udvikle fiskerierhvervet i Thyborøn. Det må ikke undervurderes hvilken betydning fiskeriet har for Danmark og ikke mindst for lokalområderne.